

Ábrándok

{ 212 } Fönn, a hegyoldali utcában éjfél tájban ismét fölhangzott az éji dal, és Hollós dr., a múzeumi segédőr, aki nyári szabadságát egy budai kiskocsmában töltötte, fölemelkedett asztalától:

– Ismét az a titokzatos hang – mormogta maga elé, és megindult a hegyoldali utcában fölfelé.

Budának ez a része, amelyben Hollós dr. immár tizedik napja hallgatta az éjfél tájban fölszendülő női hangot, talán a legrégebbi része volt Budának. A kis házikók, amelyek valamikor emeletesek voltak, a vénségtől, régiségtől félig a földbe süppedtek. A városi hatóság mintha megfélemezett volna erről az utcácskáról, még csak lámpást sem helyezett el benne. Lenn, a hegy lábánál égett egy gázláng csupán, és annak libegő lángja szeszélyes, fantasztikus árnyékokat vetett az út közepére. A házagastyánok homályba burkolóztak; mintha több száz esztendő lett volna ez a homály. A keskeny ajtók, földhöz közel levő ablakok mögött mély csend honolt, és Hollós dr., aki abban az időben éppen középkori tanulmányokkal foglalkozott, míg lépései tompán visszhangzottak az ódon kövezeten, úgy érezte magát, mint egy középkori lovag,

aki kedvese hangja után siet az éjszakában. Különben is fiatal és ábrándozásra hajló férfiú létére már napok óta szerelmes volt az ismeretlen hangba. Képzeletében látta a bájos női alakot valamely donjonban vagy egy rácsos erkélyen, és valami titkos ösztön azt súgta neki, hogy ez a nő szerelemre vágyik. Hisz a fülemilék is azért énekelnek odafönt a Gellérthegy bokrai között, mert nem bírnak a szívecskéjükkel.

Hollós dr. tehát halkított léptekkel ment a hang irányába. Képzeletében sarkantyúkat érzett a félcipőjén, amelyeknek csörgését mérsékelni kell. Sőt a sétatálcáját is olyan módon fogta, mintha hirtelen karddá változott volna az. Hisz az éjtől, amely tele van titokzatosságokkal és sejtésekkel, az is kitelik, hogy kard lesz a mogyorófa pálcából, amint középkori levente lett az egyszerű múzeumi segédőrből, meg aztán jólesett ez az ártatlan donquijoteség – hisz néha bizonyos körülmények között mindnyájan Don Quijote vagyunk.

{ 213 }

Hollós dr. tehát, mielőtt elérte volna azt a sarki házikót, amelynek erkélyéről az éji dal hallatszott, megállott egy kapumélyedés alatt, és elgondolta, hogy mit fog majd mondani, ha „szerelmét” megpillantja. Vajon mit is fog mondani? – Eddig még sohasem jutott tovább annál a bizonyos kapumélyedésnél, és tíz napon át elhangzott a dal anélkül, hogy Hollós szerelmét megpillantotta volna, vagy csak közelebb is lépett volna az erkélyhez. Csak akkor mert előjönni, mikor már minden elcsendesedett, és aztán órákig hiába bámult a sötét ablakokba. De ma minden másképpen történt, mint az előző éjszakákon. Hollós csupán rövid ideig időzött a kapumélyedés alatt, hogy gondolatait rendbe szedje. A dal még hangzott az erkélyen, amikor a segédőr bátran megindult a ház felé, és szemét a földre sütve, mintha csak véletlenül került volna ide, megállott az erkély alatt.

A dal elhangzott, és Hollós dr. ijedten gondolta el, hogy ismét hiába leleskedett „szerelme” után. Azért is, mint jól nevelt

lovaghoz illik, nem mervén szemét egyenesen az erkélyre fordítani, előbb a kapu fölött levő házszámot kezdte nagy gondossággal tanulmányozni. De abból a sötétben semmit sem láthatott. Lassan vonta végig tekintetét a régi ház cirádás falán, és szívéig összerendezte, amint hirtelen megpillantotta az erkélyt és az erkélyen egy fehér ruhás nőalakot.

A szobában lámpa égett, és annak fénye gyöngén megvilágította az erkélyt. Hollós mit sem láthatott meg a nő arcából, de ugyan minek is kereste volna az arcát? Hallotta hangját, mely üde és fiatal volt, bizonyosan üde és fiatal a hölgy, amint a középkori kisasszonyok mind azok voltak, akikért lovagjaik meghaltak.

Most megmozdult odafönn a nőalak, és a lámpafény szőke fürtöket világított meg és az arcból egy vonalnyit, amely fehér volt, mint a liliom.

{ 214 } Hollós mozdulatlanul állott az erkély alatt. A nő ránézett – érezte, hogy nézi, és várta, hogy megszólaljon odalenn a lovag. De Hollósnak semmi, de semmi nem jutott eszébe. Mindaz, amit előre elgondolt – a szerelmes szavak, az epedő kifejezések, sőt a vers is, amelyet pedig számtalanszor írt az emlékkönyvekbe, elpárologtak a fejből. Állt megszégyenülve, megnémulva, és igen szerencsétlennek érezte magát.

A nő már olyan mozdulatot tett, mintha el akarná hagyni az erkélyt, amikor Hollós végre levette kalapját, és rekedt hangon megszólalt:

– Kérem, ne vegye sértésnek, hogy önt megszólítom, szép ismeretlen!... Már napok óta hallgatom nagy szívgyönyörűséggel az éji dalt, amely e helyről elhangzani szokott. Ma végre nem tudtam ellentállani, hogy ide ne jöjjenek. Ugye nem zavarom önt? Kérem, csak egy szóval mondja, hogy kellemetlen vagyok önnek, és én elmegyek, és soha többé, sohasem alkalmatlankodom.

Hollós elhallgatott, és a nő semmit sem felelt, de az erkélyt sem hagyta el. Hollós ezt biztató jelnek ítélte, azért valamivel bátrabban folytatta: